

УДК 352

ВИЗНАЧЕННЯ СТАНУ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ АДМІНІСТРАТИВНИХ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ

Зеленько Олександр Олегович, викладач кафедри економіки,
Харківський національний педагогічний університет ім. Г. С. Сковороди

Проголошений шлях стратегічної спрямованості нашої країни на інтеграцію з європейським економічним співтовариством потребує як комплексної оцінки можливостей даної інтеграції, так і трансформації економічної політики країни в політику підвищення конкурентоспроможності національної економіки. Створення конкурентоспроможної економіки України та перетворення її на країну з високим рівнем життя неможливе без створення привабливого інвестиційного середовища [1]. Саме шлях створення інвестиційно привабливого клімату має сприяти підвищенню ділової активності національної економіки.

Досягнення мети створення інвестиційно привабливої, конкурентоспроможної економіки багато в чому залежить від економічного стану її регіонів. Побудова «сильних регіонів – сильної держави» сьогодні стає дедалі важливішим напрямом державної політики України. Шлях підвищення рівня інвестиційної привабливості областей України має стати тим пріоритетним напрямком, який системно вплине на всі сторони соціального, економічного і політичного життя областей. Ділова активність у системі регіонального соціально-економічного розвитку виступає як внутрішня енергія, що забезпечує перехід областей і всієї країни на якісно нові рівні розвитку.

Показник інвестиційної привабливості областей має бути використаний не як індикатор ділової активності, а як її каталізатор. Він не рівнозначний рівню ділової активності та не відповідає економічному потенціалу області. В останні роки помічено зниження інтересу дослідників економічних процесів, зокрема ділової активності, з використанням емпіричних методів. На сучасному етапі розвитку в Україні відсутня система випереджальних індикаторів економічного стану країни та її адміністративно-територіальних одиниць.

Для визначення ділової активності застосовані 4 значимі незалежні змінні, що впливають на показник ділової активності: значення ВРП на душу населення, середньомісячна заробітна плата, величина ПП на душу населення, коефіцієнт покриття експортом імпорту.

Для визначення якісного рівня стану ділової активності адміністративних територій України використано ієрархічний і неієрархічний метод кластеризації. В результаті дослідження було отримано 3 кластери.

Таблиця 1

Розподіл областей України на кластери за рівнем ділової активності

1 кластер	2 кластер	3 кластер
Дніпропетровська	АР Крим	Волинська
Донецька	Вінницька	Житомирська
Запорізька	Кіровоградська	Закарпатська
Київська	Сумська	Івано-Франківська
Луганська	Херсонська	Львівська
Миколаївська	Черкаська	Рівненська
Одеська		Тернопільська
Полтавська		Хмельницька
Харківська		Чернівецька
		Чернігівська

До 1-го кластера віднесено області, які мають найвищі рівні ділової активності. Тому даний кластер можна класифікувати як групу областей країни з якісною оцінкою «Високий рівень ділової активності».

До 2-го кластера віднесено області України, які мають середній рівень ділової активності економіки. Тому даний кластер можна класифікувати як групу територій з якісною оцінкою «Середній рівень ділової активності».

До 3-го кластера віднесено області України, які мають найнижчі рівні ділової активності економіки. Тому цей кластер можна класифікувати як групу територій з якісною оцінкою «Низький рівень ділової активності».

Проведений аналіз показує, що об'єктивне територіальне розмежування за соціально-економічними показниками має негативний характер, оскільки більшість областей віднесено до третього кластера. Економічний стан області, стан його ділової активності суттєво впливає на соціальну складову області. Серйозну загрозу розвитку національної економіки і суспільства представляють територіальні економічні дисбаланси та пов'язана з цим соціальна нерівність. Це змушує державу до необхідності штучного підвищення рівня доходів у областях з низьким економічним станом. На відміну від аналогічних заходів, в умовах розвинутих ринкових відносин наявні диспропорції необхідно вирішувати шляхом штучного стимулювання ділової активності в цих областях.

Для своєчасного виявлення та подолання дисбалансів виникає необхідність моніторингу економічного стану областей, а також виявлення та аналізу чинників розбіжності їх стану. Велике значення має аналіз дисбалансів, тобто виявлення причин, умов і чинників виникнення, типологізація та класифікація, кількісна оцінка та розробка методів усунення диспропорцій.

Література

1. Базилюк Я. Б. Конкурентоспроможність національної економіки: сутність та умови забезпечення : [Монографія] / Базилюк Я. Б. – К. : НІСД, 2002. – 132 с.

